

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 60/2014-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. januára 2014 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosz predbežne prerokoval sťažnosť J. H. a M. H., E. H. a J. H., zastúpených advokátom JUDr. Ladislavom Pirovitsom, Ulica Ľ. Štúra 29, Kráľovský Chlmec, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 155/2010 a jeho uznesením z 31. augusta 2010 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 17/2011 a jeho uznesením z 29. februára 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. H., M. H., E. H. a J. H. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. mája 2012 doručená sťažnosť J. H., M. H., E. H. a J. H. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú

porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 155/2010 a jeho uznesením z 31. augusta 2010 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 17/2011 a jeho uznesením z 29. februára 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Ústavný súd zo sťažnosti a z priložených príloh zistil tieto skutočnosti:

V pôvodnom konaní vedenom Okresným súdom Trebišov (ďalej aj „okresný súd“) sa navrhovatelia domáhali voči sťažovateľom ako odporcom uloženia povinnosti zdržať sa akýchkoľvek aktivít, ktoré by smerovali k bráneniu uskutočnenia rekonštrukčných prác na ich dome. Rozsudkom č. k. 7 C 247/2005-194 z 30. apríla 2008 vyhovel prvostupňový súd návrhu navrhovateľov a krajský súd v odvolacom konaní rozsudkom č. k. 6 Co 147/2008-238 z 31. marca 2009 na základe odvolania sťažovateľov prvostupňový rozsudok (vo vyhovujúcich výrokoch) potvrdil.

Dňa 13. augusta 2009 podali sťažovatelia okresnému súdu návrh na obnovu konania s odôvodnením, že rozhodnutím Správy katastra Trebišov č... *„došlo k oprave zákresu vo vektorovej katastrálnej mape, ktorá tvorí hranicu medzi pozemkami navrhovateľov a odporcov. Jedná sa o takú skutočnosť, ktorú navrhovatelia nemohli použiť v pôvodnom konaní a môže pre nich privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci.“*. Zároveň sa navrhovatelia domáhali aj odkladu vykonateľnosti rozhodnutia vo veci podľa § 233 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Okresný súd Trebišov rozsudkom sp. zn. 15 C 209/2009 z 29. marca 2010 návrh sťažovateľov na obnovu konania zamietol a odklad vykonateľnosti prvostupňového rozsudku č. k. 7 C 247/2005-194 z 30. apríla 2008 nepovolil potom, ako dospel k záveru, že podmienky na povolenie obnovy konania nie sú v danej veci splnené, vyslovil názor, že *„zmena hraníc medzi pozemkami účastníkov vyznačená v katastrálnom operáte nemôže byť*

dôvodom na obnovu konania o uloženie povinnosti strpieť práce na rekonštrukcii domu navrhovateľov“.

Následne krajský súd na základe odvolania sťažovateľov napadnutým uznesením potvrdil rozsudok okresného súdu sp. zn. 15 C 209/2009 z 29. marca 2010 a sťažovateľom uložil povinnosť nahradiť navrhovateľom trovy odvolacieho konania. Krajský súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho uznesenia uviedol, že okresný súd sa dopustil procesného pochybenia pri označovaní účastníkov konania v konaní o obnove a tiež, pokiaľ ide o formu rozhodnutia, keďže o obnove konania rozhodol rozsudkom. Tieto procesné nedostatky však podľa krajského súdu nemali vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia, čo však sťažovatelia namietajú, tvrdiac, že *„Zustanovenia § 152 a nasl. O. s. p., ktoré upravujú veci, v ktorých sa rozhoduje rozsudkom, nevyplýva možnosť rozhodnutia o obnove rozsudkom. Teda podľa nášho názoru ide o podstatnú procesnú formálnu vadu rozhodnutia, ktoré spôsobom, ako to urobil odvolací súd, nie je možné odstrániť, keďže ide o vadu rozhodnutia súdu prvého stupňa (nesprávne rozhodnutie), ktoré je zo strany odvolacieho súdu vadou neodstrániteľnou. Túto vadu konania by mohol odstrániť jedine súd, ktorý rozsudok vyniesol. V prípade, ak by to bol vadou konania skutočne v zmysle ust. § 212 ods. 3 O. s. p., tak by odvolací súd nemal na túto vadu prihliadať vôbec, ale odvolací súd na ňu prihliadol, teda mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Forma rozhodnutia má však aj iné procesné súvislosti a následky.“*

Proti uzneseniu krajského súdu č. k. 1 Co 155/2010-82 z 31. augusta 2010 podali sťažovatelia dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňovali tým, že im bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom (pretože napadnuté uznesenie je podľa nich zmätočné, nezrozumiteľné a rozporné s platným procesným poriadkom), a tiež tým, že im nebolo doručené vyjadrenie odporcov k ich odvolaniu, a to aj napriek tomu, že krajský súd rozhodol bez nariadenia pojednávania. Ako ďalší dovolací dôvod uviedli sťažovatelia to, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a napokon tvrdili, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Sťažovatelia v dovolaní vyslovili názor, „že odvolací súd napadnutým uznesením nedáva odpovede na nastolené otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam, neobjasňuje dostatočne skutkový ako ani právny základ rozhodnutia, ale vyvoláva a vnesie do konania ďalšie pochybnosti a svojím zmätočným rozhodnutím bez zistenia podstatných skutočností a vypočutia účastníkov vnáša do konania nejasnosti a neistotu, teda postupoval v rozpore aj s ustanoveniami § 1, 2 a § 3 O. s. p. bez toho, aby vykonal dokazovanie vo veci, ktoré dokazovanie vychádzajúc z ust. § 123 ods. 3 až 6 O. s. p. za tohto stavu vykonať mal aj mohol.“.

Sťažovatelia považujú podanie svojho dovolania za dôvodné s tým, že jeho dôvodnosť je podľa nich „preukázaná a dovolanie je prípustné na základe ust. § 237 f/ O. s. p., pretože postupom súdu bol porušený článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a ďalej porušený zákon v ustanoveniach § 2 a 3, § 157 ods. 2 v súvisi s ust. § 167 a § 234 ods. 1 O. s. p., ktorým postupom odvolacieho súdu sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom.

Okrem toho boli naplnené aj ďalšie dovolacie dôvody podľa § 241 ods. 2 písm. b) a c), a to, že konanie je postihnuté inou vadou (najmä procesnou, formou rozhodnutia, porušenie práva kontradiktórnosti konania), ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.“.

Najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľov uznesením sp. zn. 1 Cdo 17/2011 z 29. februára 2012 tak, že ho odmietol.

Sťažovatelia sa nestotožňujú s názormi dovolacieho súdu, pokiaľ ide o vytýkané nedoručenie vyjadrenia navrhovateľov k odvolaniu, tvrdiac, že v zmysle judikatúry ústavného súdu im malo byť „vyjadrenie druhého účastníka k opravnému prostriedku poskytnuté na zaujatie stanoviska“.

Čo sa týka nevysporiadania sa v danej veci rozhodujúcich súdov s otázkou dopadu zmeny hranice po oprave operátov vo vzťahu k celému výroku rozsudku na uloženie povinností a rozsahu vykonaných prác na pozemku sťažovateľov, považujú sťažovatelia

konštatovanie dovolacieho súdu za mylné a bagatelizujúce podstatu veci, ako aj dôvodu návrhu na obnovu konania. Takéto rozhodnutie je preto podľa nich neakceptovateľné a aj arbitrárne.

Z uvedených dôvodov podali sťažovatelia proti napadnutému uzneseniu krajského súdu a napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu a postupom predchádzajúcim ich vydaniu sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorou navrhujú, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že

„1. Postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 17/2011 a jeho rozhodnutím z 29. februára 2012 v spojení s postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 155/2010 a jeho rozhodnutím z 31. augusta 2010 bolo porušené základné právo sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 17/2011 z 29. februára 2012 ústavný súd zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd SR priznáva sťažovateľom náhradu trov konania titulom trov právneho zastúpenia sťažovateľov v zmysle ust. § 31a Zákona o Ústavnom súde. Krajský súd v Košiciach je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa na účet jeho právneho zástupcu.“

Ústavný súd považoval za potrebné v súvislosti s konaním o sťažnosti sťažovateľov uviesť nasledovné:

Predseda najvyššieho súdu JUDr. Štefan Harabin podal 22. februára 2013 proti sudcovi IV. senátu ústavného súdu Ladislavovi Oroszovi trestné oznámenie a zároveň v televíznych reláciách televízie TA3 odvysielaných 21. februára 2013 a 11. marca 2013 formuloval proti nemu osobné invectívy. Sudca IV. senátu ústavného súdu Ladislav Orosz v tejto súvislosti (aj keď sa zo subjektívneho hľadiska necítil byť predpojatý) listom z 28. marca 2013 (ďalej len „oznámenie“) oznámil tieto skutočnosti v zmysle § 27 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predsedníčke ústavného súdu a zároveň ju požiadal, aby zabezpečila postup podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde, t. j. aby predložila jeho oznámenie obsahujúce skutočnosti, ktoré by mohli zakladať jeho vylúčenie z prerokovania a rozhodovania vecí sťažovateľov na rozhodnutie senátu ústavného súdu, ktorý je o ňom príslušný rozhodnúť v súlade s platným rozvrhom práce ústavného súdu.

O oznámení sudcu ústavného súdu Ladislava Orosza rozhodol I. senát ústavného súdu uznesením č. k. I. ÚS 367/2013-8 z 5. júna 2013 tak, že sudcu IV. senátu ústavného súdu Ladislava Orosza z výkonu sudcovskej funkcie vo veci sťažovateľov nevyлúčil. Označené uznesenie bolo sudcovi IV. senátu ústavného súdu Ladislavovi Oroszovi doručené 21. júna 2013. Z uvedeného dôvodu IV. senát ústavného súdu v období od 28. marca 2013 do 21. júna 2013 nemohol vo veci sťažovateľov konať a rozhodovať.

Sudkyňa Ľudmila Gajdošíková listom z 28. augusta 2013 a sudca Ján Luby listom z 27. augusta 2013 v zmysle § 27 ods. 2 zákona o ústavnom súde predsedníčke ústavného súdu oznámili, že okrem iných aj vo veci sťažovateľov, sú členmi senátu IV. ÚS ako sudcovia spravodajcovia alebo sudcovia. Napriek tomu, že sa necítia byť v uvedených veciach predpojatí pri výkone funkcie sudcu, keďže obsah vyjadrení JUDr. Štefana Harabina nijakým spôsobom neovplyvnil ich spôsobilosť rozhodovať v uvedených veciach nestranne a objektívne, vzhľadom na (i) podané trestné oznámenie JUDr. Štefana Harabina (predsedu najvyššieho súdu) proti ich osobe, ako aj (ii) JUDr. Štefanom Harabinom počas tlačovej besedy uskutočnenej 20. augusta 2013 prezentované hrubé urážky a podozrenia z ich korupčného správania, v ktorých pokračoval na tlačovej besede v televízii TA3 konanej 23. augusta 2013, a tiež (iii) opakované vyhlásenia JUDr. Štefana Harabina o nadržíavaní sťažovateľke a o korupčnom správaní celého senátu ústavného súdu IV. ÚS vo veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 459/2012, predložili vec predsedníčke ústavného súdu na zabezpečenie postupu podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

O oznámení sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej rozhodol ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 592/2013-10 z 2. októbra 2013 tak, že sudkyňu IV. senátu ústavného súdu Ľudmilu Gajdošíkovú z výkonu sudcovskej funkcie vo veci sťažovateľov nevyлúčil.

O oznámení sudcu Jána Lubyho rozhodol ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 698/2013-16 z 20. novembra 2013 tak, že sudcu IV. senátu ústavného súdu Jána Lubyho z výkonu sudcovskej funkcie vo veci sťažovateľov nevyľúčil.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti – uznesenie o námietke predsedu najvyššieho súdu a o oznámeniach sudcov – nemohol IV. senát ústavného súdu v danej veci konať do času, kým o týchto otázkach nerozhodol príslušný senát ústavného súdu.

II.

II.1 Východiská na rozhodovanie ústavného súdu

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť pri jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv a slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Pri skúmaní, či sťažnosť v konkrétnom prípade nie je zjavne neopodstatnená, zohráva podľa názoru ústavného súdu podstatnú úlohu aj to, v akom konaní došlo k vydaniu (vyneseniu) napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu, ako aj to, či ide o meritórne alebo nemeritórne rozhodnutie, ktorým sa rozhoduje len o otázkach procesnej prípustnosti návrhu na začatie konania pred všeobecným súdom.

V posudzovanom prípade sťažovatelia napádajú uznesenia krajského súdu a najvyššieho súdu v konaní o povolenie obnovy konania a postup, ktorý predchádzal ich vydaniu. Obnova konania je mimoriadnym opravným prostriedkom a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu bolo vynesené vo vzťahu k rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu, ktorými sa nepovolila obnova konania pre nesplnenie zákonom predpísaných podmienok prípustnosti (§ 228 OSP).

Z obsahu rozhodnutí okresného súdu, ako aj krajského súdu vyplýva, že v konaní, ktorého výsledok sťažovatelia napádajú, sa riešili len právne otázky a nevykonávalo sa

žiadne iné dokazovanie než skúmanie, či tvrdený predpoklad obnovy konania bol alebo nebol v okolnostiach konkrétnej veci splnený.

II.2 K tvrdeniam o porušení základných práv

Sťažovatelia namietajú a tvrdia predovšetkým ďalej uvedené skutočnosti o porušení ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 155/2010 a jeho uznesením z 31. augusta 2010 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 17/2011 a jeho uznesením z 29. februára 2012, a to:

- nedoručenie vyjadrenia k ich odvolaniu v konaní pred krajským súdom,
- nevykonanie pojednávania pred odvolacím súdom, hoci oni požadovali konať s pojednávaním,
- nedostatočné odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu a jeho arbitrárnosť.

II.3 K napadnutému postupu a uzneseniu krajského súdu

Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej príčinnej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo rozhodnutím na strane druhej. Preto ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom všeobecného súdu, resp. jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, IV. ÚS 44/2012).

V posudzovanom prípade sťažovatelia napádajú aj uznesenie krajského súdu v konaní o povolenie obnovy konania a postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Z obsahu rozhodnutí okresného súdu, ako aj krajského súdu vyplýva, že v konaní, ktorého výsledok sťažovatelia napádajú, sa riešili len právne otázky a nevykonávalo sa žiadne iné dokazovanie než skúmanie, či tvrdený predpoklad obnovy konania bol alebo nebol v okolnostiach konkrétnej veci splnený.

Ústavný súd stabilne zdôrazňuje, že základné právo zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy zahŕňa aj právo na odôvodnenie rozhodnutia, poukazujúc pritom aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamena, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997, m. m. pozri tiež rozsudok vo veci *Ruiz Torija c. Španielsko* z 9. 12. 1994, *Annuaire*, č. 303-B).

Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05). Povinnosť odôvodňovať rozhodnutie však nemôže byť ponímaná v takom zmysle, že je potrebné vysporiadať sa s každým argumentom. Podľa rozsudku ESLP vo veci *Helle v. Fínsko* (sťažnosť č. 20772/92) z 19. decembra 1998 sa odvolací súd pri potvrdení prvostupňového rozhodnutia v princípe môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia súdu nižšieho stupňa.

Argumentácia sťažovateľov sa vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, obmedzila najmä na námietky o nedoručení vyjadrenia k ich odvolaniu v konaní pred krajským súdom a nevykonanie pojednávania pred odvolacím súdom, hoci oni požadovali konať s pojednávaním.

V nadväznosti na uvedené sa ústavný súd ďalej zaoberal posúdením obsahu napadnutého uznesenia z uvedených hľadísk.

II.4 K námietke nedoručenia vyjadrenia protistrany k odvolaniu sťažovateľov v konaní pred krajským súdom

Z hľadiska procesného postupu krajský súd rozhodoval o odvolaní sťažovateľov proti uzneseniu okresného súdu č. k. 7 C 274/2005-194 z 30. apríla 2008, ktorým bol ich návrh na povolenie obnovy konania zamietnutý v súlade s § 234 ods. 1 OSP.

Najvyšší súd v analogickom prípade namietaného nedoručenia vyjadrenia k odvolaniu uviedol: „Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces..., význam požiadavky, aby bolo vyjadrenie k odvolaniu zaslané všetkým účastníkom konania, spočíva v potrebe zabezpečenia, aby procesné strany mali vieru vo výkon spravodlivosti a aby im nebola odopretá možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré by mohli ovplyvniť rozsudok súdu..., v dôsledku čoho bola dovolateľom odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) O. s. p.]“ (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 204/2011 z 28. júna 2012).

Ústavný súd v tejto spojitosti zdôrazňuje, že vyjadrenie k odvolaniu musí mať, aby jeho nedoručenie mohlo byť kvalifikované ako porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní (resp. práva na spravodlivé súdne konanie), určitú procesnú kvalitu so zreteľom na jeho obsah.

Táto kvalita je vyjadrená v citovanej judikatúre najvyššieho súdu tak, že vyjadrenie musí obsahovať skutočnosti, ktoré by mohli ovplyvniť rozsudok alebo iné konečné rozhodnutie súdu. S takým prístupom najvyššieho súdu je potrebné súhlasiť, pretože je v súlade s prelomením prílišnej formálnosti občianskoprávneho konania pred všeobecnými

súdmi, ktorá by v konečnom dôsledku mohla viesť k porušeniu princípov spravodlivého procesu, najmä základného práva na konanie bez zbytočných priet'ahov.

Vo veci s'ťažovateľov, ktorí podali odvolanie proti rozhodnutiu okresného súdu, bolo odvolaciemu súdu doručené vyjadrenie navrhovateľov k odvolaniu s'ťažovateľov. Obsahom tohto vyjadrenia bolo len stotožnenie sa s obsahom rozhodnutia súdu prvého stupňa a návrh na jeho potvrdenie. Vo vyjadrení niet žiadnej právne významnej skutočnosti, ktorá ovplyvnila výsledok odvolacieho konania.

Okrem toho odvolací súd potvrdil napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa tak, že sa stotožnil so zisteným skutkovým stavom a jeho právnym posúdením bez toho, aby vykonával alebo opakoval nejaké ďalšie dokazovanie alebo menil právne posúdenie skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa.

Z toho vyplýva, že nedoručenie vyjadrenia k odvolaniu s'ťažovateľa nemohlo v žiadnom prípade mať vecnú spojitosť s porušením základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažnosť je preto v tejto časti zjavne neopodstatnená a je potrebné ju z tohto dôvodu vo vzťahu k uvedenej argumentácii odmietnuť.

II.5 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu nekonaním odvolacieho súdu s pojednávaním

Podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon. Z § 214 OSP vyplýva, že odvolací súd je povinný konať s pojednávaním len vo vymedzených prípadoch, ku ktorým nepatrí rozhodovanie o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu, ktorým zamietol návrh na povolenie obnovy konania.

Okrem toho zo stabilizovanej judikatúry ESEP vyplýva, že nie je porušením dohovoru, ak sa na odvolacom súde nekoná s pojednávaním, ak už sa takto konalo pred

súdom prvého stupňa alebo ak ide o osobitnú povahu konania, v ktorom sa posudzujú len právne otázky (rozhodnutie pléna ESLP Jan-Ake Anderson proti Švédsku, 29. 10. 1991, č. 11274/84, bod 27].

Z uvedeného vyplýva, že konanie odvolacieho súdu bez pojednávania vo veci povolenia obnovy konania nemôže byť v žiadnej príčinnej súvislosti s namietaným porušením označených práv, a preto je sťažnosť v tejto časti zjavne neopodstatnená (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

K ďalším námietkam sťažovateľov týkajúcim sa spôsobu, akým sa krajský súd vysporiadal s nimi vytýkanými procesnými nedostatkami, napokon ústavný súd uvádza, že spôsob, akým tak krajský súd urobil, považuje za ústavne udržateľný, poukazujúc pritom na § 212 ods. 3 OSP, podľa ktorého na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

V súvislosti s tým už ústavný súd vyslovil, že „Uplatňovanie zákona v súdnom konaní a postup súdu v súlade s platným a účinným zákonom nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv“ (I. ÚS 8/96).

Ústavný súd z dokumentácie, ktorú mal k dispozícii, zistil, že sťažovateľom bol umožnený reálny prístup k súdu, keď všeobecné súdy na základe nimi podaného návrhu (na obnovu konania) vo veci konali a rozhodli, pričom svoje rozhodnutia odôvodnili tým, že sťažovatelia nepreukázali žiadne také nové skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy, ktoré bez svojej viny nemohli použiť v pôvodnom konaní. Odôvodnenie namietaného uznesenia krajského súdu dostatočne objasňuje skutkový a právny základ rozhodnutia, pričom spôsob odôvodnenia tohto uznesenia okrem iného aj s odkazom na odôvodnenie uznesenia okresného súdu č. k. 7 C 274/2005-194 z 30. 2008 nie je v prípade zamietnutia návrhu na obnovu konania v rozpore so zárukami vyplývajúcimi zo základného práva na súdnu ochranu; ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že v odôvodnení napadnutého uznesenia sa krajský súd ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s námietkami, ktoré následne sťažovatelia formulovali vo svojej sťažnosti ústavnému súdu.

Osobitne považuje ústavný súd za potrebné upriamiť pozornosť aj na nasledujúcu časť odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, v ktorej sa uvádza:

„Navyše je potrebné uviesť, že prípadné povolenie obnovy konania by nemohlo privodiť pre odporcov (t.j. sťažovateľov, pozn.) priaznivejšie rozhodnutie vo veci aj z dôvodu zániku vykonateľnosti rozsudku súdu prvého stupňa vydaného 30. 4. 2008 sp. zn. 7 C 274/05 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 31. 3. 2009 sp. zn. 6 Co 147/2008 vydaných v konaní ktorého odporcovia konania požadujú. Z výroku citovaných rozsudkov vyplýva, že súd uložil odporcom povinnosť umožniť navrhovateľom vykonanie rekonštrukčných prác na ich pozemku počas obdobia jedného roka začínajúc dňom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňom 19. 5. 2009 a obdobie jedného roka uplynulo dňom 19. 5. 2010. Je teda zrejmé, že prípadné povolenie obnovy konania by pre odporcov nemohlo privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci [§ 227 ods. 1 písm. a) O. s. p.], keďže medzičasom zanikla vykonateľnosť prípadného rozsudku.“

Reálne garantovanie a uplatnenie základného práva na súdnu ochranu v konaní o obnovu konania neznamena, že by všeobecné súdy preberali skutkové a právne názory účastníka súdneho konania, ktorý sa domáha jeho obnovy.

Ústavný súd stabilne judikuje, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne (napr. I. ÚS 24/00, III. ÚS 53/02, IV. ÚS 181/04).

Ústavný súd nezistil, že by namietané uznesenie krajského súdu bolo arbitrárne a nebolo náležite zdôvodnené, preto nemá príčinu zasahovať do sféry pôsobnosti krajského súdu (I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04). Krajský súd (v spojení so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozsudku okresného súdu sp. zn. 15 C 209/2009 z 29. marca 2010) sa podľa názoru ústavného súdu ústavne konformným spôsobom vysporiadal s námietkami sťažovateľov (v podstate identickými s námietkami obsiahnutými v sťažnosti

ústavnému súdu, pozn.), čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti v tejto časti ako zjavne neopodstatnenej.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poukazuje aj na doterajšiu judikatúru ESĽP, z ktorej možno vyvodiť, že pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru nespadá konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch, za ktoré treba bezpochyby považovať aj obnovu konania (m. m. I. ÚS 5/02, A. B. v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 3. 2003 a v ňom odkaz na ďalšiu judikatúru), pretože ide o rozhodnutia, ktoré priamo nesúvisia s rozhodnutím o právach a záväzkoch občianskoprávneho charakteru. Článok 6 ods. 1 dohovoru neobsahuje právo na revíziu súdneho konania [bližšie pozri Svák, J. Ochrana ľudských práv z pohľadu judikatúry a doktríny štrasburských orgánov ochrany práva. Žilina : Poradca podnikateľa 2003, s. 369 - 370 (m. m. IV. ÚS 382/09, IV. ÚS 403/09)].

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že námietky sťažovateľov proti napadnutému uzneseniu krajského súdu sú zjavne neopodstatnené, keďže medzi týmto uznesením krajského súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala reálnu možnosť na to, aby na ich základe ústavný súd mohol vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

II.6 K napadnutému postupu a uzneseniu najvyššieho súdu

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne

napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera jej účel a význam, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Ústavný súd v uznesení sp. zn. I. ÚS 485/2010 uviedol: „*Sťažovateľ bol žalovaným v spore, ktorého sa týkal jeho návrh na obnovu konania, všeobecné súdy v jeho veci na základe jeho návrhov konali a rozhodli, svoje rozhodnutia náležite odôvodnili na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať.*

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva. Preto nemôže nahrádzať postupy a rozhodnutia všeobecných súdov spôsobom, akým to požaduje sťažovateľ, a tak preberať na seba ústavnú zodpovednosť všeobecných súdov za ochranu zákonnosti podľa § 1 OSP, ak sa táto ochrana poskytla bez porušenia ústavnoprocených princípov ustanovených v čl. 46 až čl. 50 ústavy, ktorých ustálený výklad vyplýva zo stabilnej judikatúry ústavného súdu.“

Tieto závery ústavného súdu sa vzťahujú aj na posúdenie tejto časti sťažnosti sťažovateľov. Ústavný súd zistil, že najvyšší súd sa v uznesení o odmietnutí dovolania vyjadril ku všetkým nimi vzneseným právne významným námietkam rovnako, ako to pred ním učinil aj krajský súd pri potvrdzovaní prvostupňového rozhodnutia o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy. Ústavný súd v takom prípade nie je oprávnený ani povinný nahradzovať hodnotenie a právne závery všeobecných súdov.

Ústavný súd po oboznámení sa s napadnutým uznesením najvyššieho súdu, s prihliadnutím aj na napadnuté uznesenie krajského súdu dodáva, že tento sa podľa neho so skutkovou a právnou problematikou súvisiacou s posudzovanou vecou (návrhom na povolenie obnovy konania) vysporiadal z hľadiska ústavných aspektov spôsobom ústavne akceptovateľným. Preto jeho rozhodnutie aj v spojení s rozhodnutím krajského súdu ako odvolacieho súdu nie je v žiadnej príčinnej súvislosti s porušením základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu v tomto konaní.

Sťažnosť je preto aj v tejto časti potrebné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci, najmä o návrhu na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2014